

Risikovurderinger

Vurdering af risiko for fremtidig vold - anvendelsen af kliniske strukturerede vurderinger

Liselotte Pedersen, Cand. Psych.

26. November 2004

Retspsykiatrisk afdeling, Sct.
Hans Hospital

Indhold

- Baggrund, definitioner
- Vurderingstilgange
- HCR-20

Vold

Bl.a.

- Faktisk skade mod andre
- Forsøg på at skade andre
- Trusler om at skade andre

Forudsigelse af vold

- kan/kan ikke

- Historisk set stor uenighed vedrørende pålideligheden af forudsigelser
- Farlighedsvurderinger → Risikovurderinger

Hvad er risikovurdering?

- En proces hvor mulige problemfelter identificeres, med det formål at intervenere med henblik på at reducere risikoen for at disse opstår

Risikovurdering for vold

"...the process of evaluating individuals to (1) characterize the likelihood they will commit acts of violence and (2) develop interventions to manage or reduce that likelihood."

(Hart, 1998, s 122)

- Opgaven er, at forstå hvordan og hvorfor personer tidligere har været voldelige, samt at bestemme hvorvidt disse eller andre faktorer kan være med til, at en person igen handler voldeligt. Og følgende intervenere på denne baggrund.

Hvorfor er risikovurderinger vigtige?

- Beskytte offentligheden
- Beskytte personale samt medpatienter/medindsatte
- Effektivitet i forhold til omkostninger
- Fordeling af behandlingsressourcer

Målet med risikovurderinger

- At forebygge voldskriminalitet

Mere specifikt..

- Guide intervention
- Forbedre overensstemmelsen af vurderinger
- Forbedre gennemsigtigheden af vurderinger
- Beskytte klienten/samfundet

En vurderingsmetode bør ...

- Tage alle relevante risikofaktorer i betragtning
- Tage den enkelte person i betragtning
- Indvirke på behandling, håndtering og forebyggelse
- Bidrage til en bedre kommunikation
- Fremme overensstemmelse mellem klinikere
- Være gennemskuelig

Tilgange til risikovurdering

- Kliniske vurderinger
- Aktuariske vurderinger
- Kliniske strukturerede vurderinger

Kliniske vurderinger

Uformel subjektiv vurdering

Fordele

- Flexibilitet
- Anvendelighed
- Ingen træning i specifikt vurderingsinstrument

Ulemper

- Uklart grundlag
- Lav reliabilitet (subjektivitet og uoverensstemmelse)
- Lav validitet (tvivlsom prædiktiv effekt)

Aktuariske vurderinger

Formel objektiv vurdering

Fordele

- Videnskabeligt baseret
- Øger reliabilitet og validitet
- Fremmer gennemsikuelighed

Ulemper

- Problemer med generalisering
- Mangel på fleksibilitet
- Fokus på statiske faktorer
- Ingen fokus på behandling, håndtering og forebyggelse

Kliniske strukturerede vurderinger

Vurdering som søger at inkorporere fordelene ved de kliniske og de aktuariske vurderinger

"It promotes systematization and consistency, yet it is flexible enough to handle the diversity of human beings and the contexts in which assessments are conducted; it promotes transparency and accountability, yet encourages the appropriate use of professional discretion; and it is based on sound scientific knowledge, yet is practically relevant."

(Hart, 1998, s. 125)

Kliniske strukturerede vurderinger

- Kombinerer statiske og dynamiske faktorer
- God reliabilitet og validitet
- Tager individ-specifikke risikofaktorer med i betragtning
- Fokus på behandling, håndtering og forebyggelse

Projekt afd. R, Sct. Hans Hospital

- Projektet iværksættes med det formål via struktureret risikovurdering at opkvalificere og styrke vurdering, håndtering og behandling af risiko for vold og aggression

- Herved styrkes restsikkerheden og behandlingen målrettes mod at minimere fremtidig vold

HCR-20

- En vurderingsskala til vurdering af risikofaktorer for fremtidig vold
- Udviklet på baggrund af forskning og klinisk arbejde
- Der foretages gentagne risikovurderinger for at monitorere ændringer i risiko

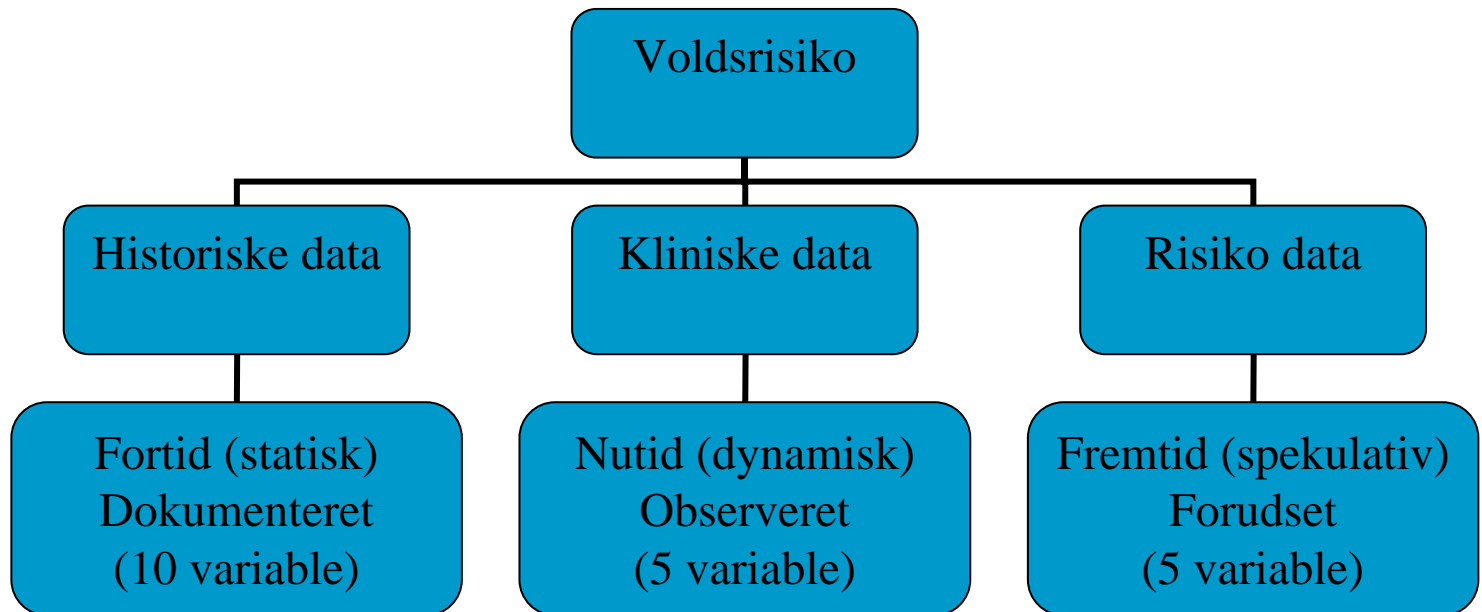
Anvendelse af HCR-20

HCR-20 har to hovedfunktioner:

- Sikring af retssikkerheden
  - Fx mentalobservationer, andre erklæringer, farlighedsdekreter, tildeling af friheder
- Klinisk redskab til håndtering af vold og aggression
  - Håndteringsstrategier
  - Behandlingsstrategier

Organisering af HCR-20

Scoringsinstruktioner

0 Nej

Variablen er ikke til stede eller ikke relevant

1 Måske

Variablen er måske til stede eller til stede i begrænset omfang

2 Ja

Variablen er bestemt til stede

Udelad - hvis der mangler god nok information

Historiske Variable

HCR-20

- Tidligere voldsadfærd
- Ung alder ved første voldshandling
- Ustabilitet i parforhold
- Beskæftigelsesproblemer
- Misbrugsproblemer
- Alvorlig psykisk sygdom
- Psykopati
- Tidlige tilpasningsproblemer
- Personlighedsforstyrrelse
- Tidligere tilsynsovertrædelser

Kliniske variable

HCR-20

- Manglende indsigt
- Negative holdninger
- Aktive symptomer på psykisk sygdom
- Impulsivitet
- Dårlig behandlingsrespons

Risikohåndteringsvariable

HCR-20

- Urealistiske fremtidsplaner
- Eksponering for risikosituationer
- Mangel på personlig støtte
- Manglende behandlingssamarbejde
- Stress

Den endelige vurdering

Vurderingen foretages på baggrund af en grundig gennemgang af de 20 risikofaktorer samt andre relevante faktorer

Det anbefales at bruge kategorierne: lav - medium - høj

Normalt stiger risiko i takt med antal risikofaktorer - *dog* kan få risikofaktorer berettige en vurdering af høj risiko

Vurderingen skal foreslå strategier til at reducere en eventuel risiko

Opsummering

- Farlighedsvurderinger → risikovurderinger
  - Kliniske strukturerede vurderinger
  - Fokus på historiske, nutidige og fremtidige faktorer
  - Tværfaglig TEAM-indsats sikrer den bedste vurdering
- Risiko er dynamisk og kan ændres over tid

Kontaktinformationer:

Liselotte Pedersen
Psykolog

Retspsykiatrisk afdeling
Sct. Hans hospital
4000 Roskilde
Tlf.: 46334613
E-post: liselotte.pedersen@shh.hosp.dk

Retspsykiatrisk afdeling, Sct.
Hans Hospital

